

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔

๑. ท้าวสักกเทวราชนั้น นำ (พระเถระ) ไปยังบรรณศาลาที่กุฎุมพีผู้น้องให้สร้างไว้เพื่อประโยชน์แก่พระเถระทีเดียว นิมนต์ให้นั่งเหนือแผ่นกระดานแล้ว (ตนเอง) เดินไปยังสำนักของกุฎุมพีผู้น้องนั้นด้วยเพศแห่งสหายรัก ตรัสเรียกว่า เนาะปาละ เพื่อนรักฯ จุลปาละ. อะไรเล่า เพื่อน ฯ ท้าวสักกะ. ท่านทราบไหมว่า พระเถระมาแล้ว ฯ จุลปาละ. ไม่ทราบเลย ก็พระเถระมาแล้วหรือ ฯ ท้าวสักกะ. ใช่เพื่อน เราไปวิหารเห็นพระเถระนั่งบนศาลาที่ท่านสั่งให้สร้างไว้มาแล้วทีเดียว นี่เอง ดังนี้แล้วเสด็จหลีกไป ฯ ฝ่ายกุฎุมพีไปวิหารเห็นพระเถระ ร้องให้กลิ้งเกลือกอยู่แล้วแทบเท้า (พระเถระ) กล่าวว่า ท่านขอรับ กระผมเห็นเหตุนี้แล้ว จึงไม่ (อยาก) ให้ท่านบวช ดังนี้เป็นต้นแล้ว จึงทำเด็กทาส ๒ คนให้เป็นไทย ให้บวชในสำนักพระเถระแล้วสั่งว่า ท่านทั้งสอง จงนำเอาของฉันมีข้าวต้ม และข้าวสวยเป็นต้นมาจากภายในบ้าน อุปัฏฐากพระเถระ ดังนี้แล้วมอบให้แล้ว ฯ สามเณรทั้งหลาย ก็ช่วยกันทำวัตรปฏิบัติอุปัฏฐากพระเถระแล้ว ฯ

ครั้นภายหลัง ณ วันหนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย ผู้ประจำอยู่ในทิศ มายังพระเชตวัน ด้วยหมายใจว่า จักเฝ้าพระบรมศาสดาถวายบังคมพระบรมศาสดาแล้ว เยี่ยมพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ๘๐ องค์แล้ว เทียวจาริกอยู่ในพระวิหาร ถึงที่อยู่ของพระจักขุบาลเถระแล้ว ได้มุ่งหน้าตรงต่อที่อยู่ของพระเถระนั้นในเวลาเย็นด้วยความหวังว่า จักเยี่ยมสถานที่แมตฺตฺรณนี้ ฯ ในขณะนั้น เมฆก้อนใหญ่ ตั้ง (เค้า) ขึ้นแล้ว ฯ

๒. ในขณะนั้น มัญญกุธทลิมานพเป็นผู้ที่กำลังนอนผินหน้าไปทางข้างในเรือน ฯ พระบรมศาสดาทรงทราบว่าไม่เห็นพระองค์ จึงทรงเปล่งพระรัศมีไปครั้งหนึ่ง ฯ มาณพคิดว่า นี่ ชื่อว่าแสงอะไรกัน จึงนอนพลิกกลับมาทีเดียว เห็นพระบรมศาสดาแล้ว คิดว่า เรา อาศัยบิดาอันธพาล จึงไม่ได้เพื่อที่จะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเห็นปานนี้แล้ว ทำความขวนขวายด้วยกาย หรือถวายนาน หรือฟังธรรม เดียวนี้ แม้แต่มือสองข้างของเรา ก็ใช้การไม่ได้ กิจที่ควรทำอย่างอื่น ก็ไม่มี ดังนี้แล้ว ได้ทำใจเท่านั้นให้เลื่อมใส ฯ พระบรมศาสดาทรงดำริว่า พอละ ด้วยการทำใจให้เลื่อมใสประมาณเท่านี้ของมาณพนี้ เสด็จหลีกไปแล้ว ฯ มาณพนั้น เมื่อพระบรมศาสดาพอละคล่องจักขุ (ของตน) เท่านั้น มีใจเลื่อมใส ทำกาละแล้ว เป็นประจักษ์ว่า หลับแล้วตื่นขึ้น บังเกิดในวิมานทอง สูงประมาณ ๓๐ โยชน์ ในเทวโลก ฯ ฝ่ายพราหมณ์ ฌาปนกิจสรีระ (สลายร่าง) ของมาณพนั้นแล้ว ได้มีแต่การร้องไห้เป็นเบื่องหน้าในป่าช้า ทุกวัน ไปป่าช้า ร้องไห้ (เพื่อ) ว่า เจ้าลูกชายคนเดียว (ของพ่อ) เจ้าอยู่ไหน เจ้าลูกชายคนเดียว (ของพ่อ) อยู่ไหนนะ ลูก ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เจดีย์ ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. โส เณรสฺเสวตถาย กนิฏฺฐกฺกุณฺณพิเกน การิํตํ ปณฺณสาลํ เนตฺวา
ผลเก นิสฺสีทาเปตฺวา ปิยสหายวณฺณเณน ตสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา สมฺม ปาลาติ
ปโกโกสิฯ กิํ สมฺมาติฯ เณรสฺส อากตภาวํ ชานาสีติฯ น ชานามิ กิํ ปน
เถโร อากโตติฯ อาม สมฺม อิทานาหํ วิหารํ คนฺตฺวา เถรํ ตยา
การิํตปณฺณสาลายํ นิสฺสินนํ ทิสฺวา อากโตมฺหิติ วตฺวา ปกฺกามิฯ กุณฺณพิโกปี
วิหารํ คนฺตฺวา เถรํ ทิสฺวา ปาพฺมุเล ปวณฺณฺเณโต โรทิตฺวา อิํ ทิสฺวา อหํ
ภนฺเต ตุมฺหากํ ปพฺพชิตุํ นาทาสินฺตฺวาอิํนิ วตฺวา เทว ทาสทารเก ภุชิสฺเส
กตฺวา เณรสฺส สนฺติเก ปพฺพาเชตฺวา อนฺโตคามโต ยากุณฺตฺวาอิํนิ อหริตฺวา
เถรํ อุปญฺจุทฺหาติ ปฏฺฐิปาเทสิฯ สามเณราวตฺตปฏฺฐิตํ กตฺวา เถรํ อุปญฺจุทฺหิสุฯ

อถกทิสํ ทิสาวาสิโน ภิกฺขุ สตฺถารํ ปสฺสิสฺสสามาติ เชตวนํ อากนฺตฺวา
สตฺถารํ วณฺทิตฺวา อสฺสีติมหาเถเร ทิสฺวา วิหารจาริกํ จรณฺตา จกฺขุपालตฺถเณรสฺส
วสนญฺจานํ ปตฺวา อิํปี ปสฺสิสฺสสามาติ สายํ ตทภิกฺขุขา อเหสุฯ ตสฺมี ขณ
มฺหามเฆ อุญฺจหิฯ 174

๒. ตสฺมี ขณ มญฺจกฺกุณฺณทลฺลํ อนฺโตเคหาภิมุโข นิปฺนโน โหติฯ
สตฺถา อตฺตโน อปสฺสนภาวํ ฅตฺวา เอกํ รสฺมี วิสฺสชฺเชสิฯ มาณโว กิํ
โอภาโส นามโสติ ปรีวตฺติตฺวา นิปฺนโนว สตฺถารํ ทิสฺวา อนฺธพาลปีตรํ
นิสฺสาช เอรูปี พุทฺธํ อุปสงฺกมิตฺวา กายเวยฺยาวญฺจิกํ วา กาคุํ ทานํ วา ทาคุํ
ธมฺมํ วา โสตุํ นาลตฺถํ อิทานิ เม หตฺถาปี อวิเรยฺยา อณฺณํ กตฺตพฺพํ นตฺถิตฺติ
มนเมว ปสาเทสิฯ สตฺถา อลํ เอตฺตเกน อิมสฺสาติ ปกฺกามิฯ โส ตถากเต

จกขุปลั้ว วิชหนุเตยว ปสนนมนโน กาลั กตุวา สุตตปปพทุโธ วีย เทวโลเก
 ตีสโยชนิกะ กนกวิมานะ นิพพุตติ ฯ พุราหุมนโณปิสส สริริ ณาเปตุวา
 อาพาหเน โรทนปรายโน อโหสิ เทวสิกั อาพาหนั คนตุวา โรทติ กหิ
 เอกปุตตก กหิ เอกปุตตกาติ ฯ ^{25/1}
